

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 15.06.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł., na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, po rozpatrzeniu wniosku z dnia 17.05.2023 r., odmówił H. K. prawa do ponownego ustalenia wysokości emerytury .

W uzasadnieniu podniesiono iż wnioskodawczyni nie spełnia warunków do ponownego ustalenia wysokości emerytury w myśl art. 26 ust 6 ponieważ decyzją o ponownym ustaleniu wysokości świadczeń z 3.03.2023 r. przyjęto do obliczenia emerytury najkorzystniejsze średnie dalsze trwanie życia. Wobec tego emerytura będzie wypłacana w dotychczasowej wysokości.

/decyzja – k. 31 akt ZUS/

Odwołanie od w/w decyzji w dniu 21.06.2023 r. wniosła ubezpieczona H. K. domagając się zmiany zaskarżonej decyzji i ponowne ustalenie wysokości emerytury od dnia 1.03.2020 r. przy zastosowaniu najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia powołując się n treść art. 31z⁹ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem , przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych.

/ odwołanie k. 3-6/

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 6.07.2023 r. organ rentowy wniósł o oddalenie, odwołania podnosząc iż decyzja z dnia 3.03.2023 r. w przedmiocie ponownego ustalenia wysokości emerytury jest prawomocna a wniosek ubezpieczonej z dnia 22.02.2023 r. stanowiący asumpt jej wydania w żaden sposób nie został cofnięty przed uprawomocnieniem się ww. decyzji.

/odpowieź na odwołanie – k. 5-6/.

Na rozprawie w dniu 7.08.2023 r. strony nie stawiły się o terminie powiadomione prawidłowo (powódka w trybie awizo).

/ protokół z rozprawy z dnia 7.08.2023 r. 00:00:18-00:00:44, elektroniczne potwierdzenia odbioru k. 12/

Sąd Okręgowy w Łodzi ustalił następujący stan faktyczny:

Wnioskodawczyni H. K. urodziła się (...)

/bezsporne/

Ubezpieczona od 16.08.2017r. tj od osiągnięcia wieku o którym mowa w art 24 ust. 1b ustawy emerytalnej jest uprawniona do emerytury.

/ bezsporne decyzja z 21.08.2017 k. 9-10 akt ZUS/

W dniu 22.02.2023 r., ubezpieczona wystąpiła z wnioskiem o ponowne obliczenie świadczenia emerytalno - rentowego .

/ bezsporne wniosek k. 18-20 akt ZUS/

Wskazany wniosek nigdy nie został cofnięty.

/ bezsporne/

W rozpoznaniu wskazanego wniosku prawomocną decyzją z dnia 3.03.2023 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych I Oddział w Ł. ponownie ustalił wysokość emerytury wnioskodawczyni od 1.02.2023 r. tj. od miesiąca w którym złożono wniosek.

W decyzji wskazano, iż podstawę obliczenia emerytury stanowi kwota składek na ubezpieczenie emerytalne oraz kapitału początkowego z uwzględnieniem waloryzacji składek i kapitału początkowego zaewidencjonowanych na koncie do końca miesiąca poprzedzającego miesiąc od którego przysługuje wypłata emerytury. Emerytura stanowi równowartość kwoty będącej wynikiem podzielenia podstawy obliczenia emerytury przez średnie dalsze trwanie życia, dla osób wieku równym wiekowi przejścia na emeryturę.

Kwota składek zewidencjonowanych na koncie z uwzględnieniem waloryzacji wynosi 539668,73 zł

Kwota zwaloryzowanego kapitału początkowego wynosi 475182,05 zł

Średnie dalsze trwanie życia wynosi 249,10 m-cy

Wyliczona kwota emerytury wynosi (...),25

Wysokość emerytury została obliczona zgodnie z zasadami określonymi w art. 26 ustawy emerytalnej.

Do obliczenia emerytury przyjęto średnie dalsze trwanie życia wynikające z tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia obniżonego powszechnego wieku emerytalnego, ponieważ było to dla ubezpieczonej korzystniejsze tj niższe niż średnie dalsze trwanie życia ustalone w tablicy trwania życia obowiązującej w dniu osiągnięcia podwyższonego powszechnego wieku emerytalnego.

Emerytura z FUS po waloryzacji przysługuje w kwocie

- od 1.02.2023 2607,64 zł,

- od 1.03.2023 r. -2993,57 zł

W decyzji wskazano, że zgodnie z art. 26c po osiągnięciu wieku emerytalnego wynoszącego 65 lat , przez osobę która pobierała okresową emeryturę kapitałową do dnia poprzedzającego osiągnięcie tego wieku, emeryturę z Funduszu oblicza się ponownie z urzędu na zasadach określonych w art. 26 z tym że do obliczenia emerytury przyjmuje się średnie dalsze trwanie życia ustalone dla wieku 65 lat obowiązujące w dacie osiągnięcia tego wieku. Zakład odmówił wnioskodawczyni ponownego obliczenia emerytury gdyż nie jest członkiem Otwartego funduszu Emerytalnego i nie nabyła prawa do okresowej emerytury kapitałowej.

Zakład wskazał, że decyzją z dnia 2.08.2017 obliczono kapitał początkowy z uwzględnieniem obowiązujących przepisów. Po dniu wydania decyzji przepisy w zakresie ustalenia kapitału początkowego nie uległy zmianie.

/ decyzja k 21-23 akt ZUS/

W dniu 17.05.2023 r. wnioskodawczyni złożyła w ZUS kolejny wniosek o ponowne obliczenie świadczenia z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia.

/ wniosek k. 27-29 akt ZUS/

Do wniosku H. K. złożyła oświadczenie w sprawie świadczenia długoterminowego dotyczące przyznania/ ponownego ustalenia wysokości/ podjęcia wypłaty tego świadczenia - od dnia spełnienia warunków (ERO) nie wcześniej niż od 1.03.2020 r.

/ oświadczenie k. 30 akt ZUS/

W tym stanie rzeczy wydano zaskarżoną decyzję z dnia 15.06.2023 r.

/ decyzja k. 31 akt ZUS/

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie jako niezasadne podlega oddaleniu.

Na podstawie art. 114 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (tekst jednolity Dz.U. z 2023 r. poz. 1251 t.j.) prawo do świadczeń (emerytalno – rentowych) lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Z cytowanego przepisu wynika, iż warunkiem ponownego ustalenia prawa do świadczeń jest uzyskanie nowych dowodów lub ujawnienie okoliczności, które istniały przed wydaniem decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mają wpływ na prawo do tych świadczeń lub ich wysokość /por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 1999 r., II UKN 231/99 - OSNAPiUS 2000 nr 19 poz. 734; uchwała Sądu Najwyższego z dnia 5 czerwca 2003 r. III UZP 5/03 - OSNAPiUS rok 2003, Nr 18, poz. 442/.

Zwrot "przedłożenie nowych dowodów" oznacza zgłoszenie każdego prawnie dopuszczalnego środka dowodowego, stanowiącego potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed wydaniem decyzji, a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokość. Natomiast użyte w art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej pojęcie "ujawnienie okoliczności" oznacza powołanie się na fakty dotyczące ogółu wymagań formalnych i materialnych związanych z ustaleniem przez organ rentowy prawa do świadczenia lub wysokości świadczenia. Są to określone w przepisach prawa materialnego fakty warunkujące powstanie prawa do świadczenia lub jego wysokości np. staż pracy, wiek, niezdolność do pracy, ale także uchyczenia przez organ rentowy normom prawa procesowego lub materialnego, wpływające potencjalnie na dokonanie ustaleń w sposób niezgodny z ukształtowaną z mocy prawa sytuacją prawną osoby zainteresowanej (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 3 lutego 2014 r., I UK 322/13, LEX nr 1444596 oraz Sąd Apelacyjny w Łodzi w wyroku z dnia 11 grudnia 2015 r., III AUa 1087/15, LEX nr 1979499).

Mając powyższe na uwadze należy podkreślić, że skoro przedmiotowe postępowanie zostało wszczęte w oparciu o wnioski z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, to obowiązkiem organu rentowego a następnie Sądu orzekającego, była w pierwszej kolejności ocena, czy wystąpiły określone w tym przepisie przesłanki umożliwiające merytoryczne rozpoznanie wniosku. Należało zatem ustalić i ocenić, czy wnioskodawczyni przedłożyła nowe dowody mogące mieć wpływ na zmianę poprzedniej decyzji z dnia 3.03.2023 r., ewentualnie, czy ujawniły się takie okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mogły rzutować na przyznanie ubezpieczonej prawa do emerytury/przeliczenia świadczenia . Ocena, że przesłanki te nie były spełnione (wnioskodawczyni po uprawomocnieniu się decyzji z dnia 3.03.2023 r., nie przedłożyła nowych dowodów ani nie ujawniła okoliczności istniejących przed wydaniem tej decyzji, które miały wpływ na prawo do świadczeń) powinna prowadzić do odmowy ponownego ustalenia świadczenia przez organ rentowy oraz oddalenia odwołania przez Sąd, bez potrzeby merytorycznego zbadania prawa do świadczenia przysługującego ubezpieczonemu. Bez spełnienia przesłanek formalnych wniosku z art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS, prowadzenie postępowania dotyczącego merytorycznej oceny prawa do świadczenia, jest bezcelowe i bezprzedmiotowe.

Wnioskodawczyni w odwołaniu domagała się ponowne ustalenie wysokości emerytury od dnia 1.03.2020 r. przy zastosowaniu najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia powołując się n treść art. 31zy⁹ust. 1 ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem , przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19 innych chorób zakaźnych oraz wywoływanych nimi sytuacji kryzysowych wskazując iż wraz z wnioskiem o ponowne przeliczenie świadczenia z dnia 17.05.2023 r.z zastosowaniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia złożyła oświadczenie w sprawie świadczenia długoterminowego dotyczące przyznania/ ponownego ustalenia wysokości/

podjęcia wypłaty tego świadczenia - od dnia spełnienia warunków (ERO) nie wcześniej niż od 1.03.2020 r. co w jej ocenie stanowi nową okoliczność w sprawie.

W myśl art. 129 ust. 1 ustawy emerytalnej, świadczenia przewidziane w ustawie wypłaca się, poczynając od dnia powstania prawa do tych świadczeń, nie wcześniej jednak niż od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek lub wydano decyzję z urzędu. Z kolei art. 100 ust. 1 ustawy emerytalnej stanowi, że prawo do świadczeń określonych w ustawie powstaje z dniem spełnienia wszystkich warunków wymaganych do nabycia tego prawa.

Zgodnie zaś z treścią art. 133 ust. 1 ustawy emerytalnej, w razie ponownego ustalenia przez organ rentowy prawa do świadczeń lub ich wysokości, przyznane lub podwyższone świadczenia wypłaca się, poczynając od miesiąca, w którym powstało prawo do tych świadczeń lub do ich podwyższenia, jednak nie wcześniej niż:

- 1) od miesiąca, w którym zgłoszono wniosek o ponowne rozpatrzenie sprawy lub wydano decyzję z urzędu, z zastrzeżeniem art. 107a ust. 3;
- 2) za okres 3 lat poprzedzających bezpośrednio miesiąc, o którym mowa w pkt 1, jeżeli odmowa lub przyznanie niższych świadczeń były następstwem błędu organu rentowego lub odwoławczego.

Biorąc pod uwagę treść przytoczonych przepisów, można sformułować wnioski, że uprawnienia do świadczeń długoterminowych powstają ex lege, a o terminie wypłaty świadczenia co do zasady decyduje data złożenia wniosku. Innymi słowy, określonej osobie przysługuje świadczenie z ubezpieczenia społecznego ustalone w decyzji mającej charakter deklaratoryjnej od dnia złożenia stosownego wniosku. Podobnie rzecz się ma w przypadku ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty emerytury, renty lub innego świadczenia o charakterze długoterminowym.

Zgodnie z art. 26 ust. 6 ustawy emerytalnej jeżeli jest to korzystniejsze dla ubezpieczonego, do ustalenia wysokości emerytury zgodnie z ust. 1 stosuje się tablice trwania życia obowiązujące w dniu, w którym ubezpieczony osiągnął wiek emerytalny wynoszący 60 lat dla kobiet i 65 lat dla mężczyzn.

Dokonując wszechstronnej analizy zgromadzonego w sprawie materiału procesowego Sąd Okręgowy doszedł jednak do przekonania, że skarżąca w toku postępowania przed organem rentowym wywołanym ponownym złożeniem wniosku z dnia 17.05.2023 r., nie spełniła przesłanki wniosku o ponowne przeliczenie świadczenia na zasadach określonych w art. 114 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z FUS. Skarżąca nie przedłożyła nowych dowodów na potwierdzenie okoliczności faktycznych istniejących przed uprawomocnieniem się decyzji (...)03.2023 r., a mających wpływ na powstanie prawa do świadczenia.

Sąd przy tym zauważa że wnioskodawczyni załączyła do wniosku oświadczenie w sprawie świadczenia długoterminowego dotyczące przyznania/ ponownego ustalenia wysokości/ podjęcia wypłaty tego świadczenia - od dnia spełnienia warunków (ERO) nie wcześniej niż od 1.03.2020 r.

Zgodnie z art. 31 zy⁹ ust. 1 ustawa z dnia 2.03.2020 r. o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem (...)19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych (Dz.U. z 2023 r. poz. 1327 t.j.) Osobom, które w okresie 30 dni po ustaniu obowiązywania stanu zagrożenia epidemicznego albo stanu epidemii związanych z (...)19 zgłoszą wniosek o przyznanie, ponowne ustalenie wysokości lub podjęcie wypłaty emerytury, renty lub innego świadczenia o charakterze długoterminowym, do którego przyznania właściwy jest organ rentowy Zakładu Ubezpieczeń Społecznych, prawo do świadczenia, prawo do świadczenia w ponownie ustalonej wysokości lub wypłata świadczenia przysługuje, na ich żądanie wyrażone w formie oświadczenia, od dnia, w którym zostały spełnione warunki do przyznania, ponownego ustalenia wysokości lub podjęcia wypłaty świadczenia, nie wcześniej jednak niż od dnia 1 marca 2020 r.

Niemniej jednak nie należy pomijać, iż wnioskodawczyni na jej wniosek z dnia 22.02.2023 r. dokonano już przeliczenia świadczenia wspomnianą decyzją z dnia 3.03.2023 r., a wskazanego wniosku w żaden sposób nie cofnięto przed uprawomocnieniem się wskazanej decyzji. Skarżąca w toku niniejszego postępowania nie ujawniła również żadnych

okoliczności faktycznych, które istniały przed wydaniem tej decyzji, a nie były znane organowi w chwili orzekania i mających wpływ na prawo do świadczenia. Znamiennym jest również, że H. K. nie zaskarżyła ani decyzji z dnia 3.03. 2023 r. którą przeliczono jej należne świadczenie a jedynie obecnie uważa, iż w związku ze złożonym przez nią następnie oświadczeniem świadczenie emerytalne winno zostać przeliczone z uwzględnieniem najkorzystniejszego średniego dalszego trwania życia od 1.03.2020 r. a więc wcześniej niż pierwotnie wniosowała.

Co zaś znamienne w przedmiotowej sprawie Sąd Okręgowy nie ma obecnie żadnej możliwości dokonania kontroli uprzednio wydanej decyzji z dnia 3.03.2023 r. ponieważ był zobowiązany ocenić tylko i wyłącznie zaskarżoną decyzję z dnia 15.06.2023 roku

Zauważyć należy, że kontrola sądowa decyzji organu rentowego dokonywana jest w granicach wyznaczonych przedmiotem i zakresem kontrolowanej decyzji. Sąd Okręgowy w Łodzi podziela w tej mierze pogląd Sądu Najwyższego, przyjęty w postanowieniu z dnia 14 grudnia 2010 roku w sprawie I UK 289/10 (opubl: L.), zgodnie z którym dochodzenie przed sądem prawa do świadczenia z ubezpieczenia społecznego, które nie było przedmiotem decyzji organu rentowego jest niedopuszczalne, z wyjątkiem przewidzianym w art. 477⁹ § 4 k.p.c., a treść decyzji, od której wniesiono odwołanie, wyznacza przedmiot i zakres rozpoznania oraz orzeczenia sądu. W związku z tym nie jest możliwe - jak chciałby tego odwołująca się – aby przy "okazji" rozpoznawania niniejszej sprawy rozstrzygnąć także kwestie będące przedmiotem innej wcześniej wydanej prawomocnej decyzji i wzruszenia choćby w części jej rozstrzygnięć .

Sąd Okręgowy był uprawniony jedynie do oceny decyzji z dnia 15.06.2023 roku , co też uczynił. Przy czym brak było jakiegokolwiek możliwości zweryfikowania decyzji wcześniej

wydanych, ponieważ H. K. nie złożyła żadnych nowych dokumentów pozwalających organowi rentowemu na poczynienie takich ustaleń a jej wcześniejszy wniosek z 22.02.2023 r. był dla organu wiążący.

Reasumując, w ocenie Sądu Okręgowego, w toku postępowania przed organem rentowym, wywołanym wnioskiem z dnia 17.05.2023 r., nie zostało ujawnione nic nowego, co dawałoby Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych podstawę do ponownego przeanalizowania sytuacji prawnej wnioskodawczyni. Zakład Ubezpieczeń Społecznych nie ma podstaw do ponownego ustalenia emerytury, wyrównania świadczeń, jeśli zainteresowany nie przedstawi dokumentów lub okoliczności zmieniających jego sytuację (por. wyrok. Sądu Najwyższego z dnia 15 maja 2014 r., III UK 150/13, LEX nr 1458793).

W konsekwencji decyzję organu rentowego z dnia 15.06.2023 roku uznać należy za prawidłową bowiem w chwili jej wydawania nie zachodziły przesłanki z art. 114 ust. 1 ustawy emerytalnej.

Mając powyższe na uwadze odwołanie, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. podlegało oddaleniu, o czym Sąd Okręgowy w Łodzi orzekł w sentencji wyroku.

Zarządzenie: Zarządzenie: odpis wyroku z uzasadnieniem

doręczyć wnioskodawczyni z pouczeniem.

J.L.